

Panssarisoittokunnan 90-vuotisjuhlakonsertti 16.4.2009

Mieskuoro Laulajat ry:n Laulumajalla

Teksti ja kuvat: Sirkka Ojala (Pirkan Viesti 3/2009)

Konsertin johti Apulaiskapellimestari kapt Ilkka Rekola

Panssarisoittokunnan perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 90 vuotta. Tuona aikana on soittokunnalla ollut neljä eri nimeä ja soittokuntaa on johtanut 20 eri kapellimestaria sen riveissä on myös ehtinyt esiintyä satoja soittajia. Taipaleelle on kertynyt tuhansia ja tuhansia esiintymisiä myös Pirkanmaan piirien alueella olemme usein saaneet soittokunnan juhlistamaan tilaisuuksiamme.

Meillekin niin rakkaaksi tulleen soittokunnan tarina alkoi siis jo heinäkuussa vuonna 1918, jolloin perustettiin Lappeenrannassa Kenttätykistörykmentti 1. Rykmentti siirrettiin jo saman vuoden marraskuussa Tuusulaan ja siellä se sai nimekseen Hämeen Kenttätykistörykmentti 1. Sanomattakin oli selvää, että rykmentti tarvitsi oman soittokunnan. Joten **1.4.1919** kun rahoitus oli saatu kuntoon palkattiin rykmentin esikuntaan kapellimestari. Tätä päivää pidetään Hämeen Kenttätykistörykmentin soittokunnan perustamispäivänä, ja siitä voidaan siis katsoa myös nykyisen Panssarisoittokunnan yhtäjaksoisen toiminnan alkaneen.

Soittokunnan ensisijaisena tehtävänä oli luonnollisesti suorittaa kaikki varuskuntapalvelukseen liittyneet soitot. Niihin kuuluivat aamuhätykset ja iltasoitot. Soittokunta suoritti rykmentin mukana nykyiseen ajatteluun nähden käsittämättömän pitkiä marssisoittoja. Työhön kuuluivat lisäksi erilaiset juhlapäivät ja paraatit sekä usein turhankin lukuisat upseerikerhosoitot.

Soittajien elämä ei 20-luvulla ollut kovin ruusuista. Palkat olivat pieniä ja soittajakorpraali oli useita vuosia ainoa valtion alinta palkkausluokkaa edustanut virkanimike.

Soittokunnan henkilöstö oli lähes ympäri vuorokauden kiinni työpaikassaan, joka tuotti ongelmia varsinkin perheellisille. Pitkiä soittomatkoja tehtiin hevosilla sääoloista riippumatta. Varuskunnissa pidettiin kuria ja järjestystä aivan eri tavalla kuin nykyään osataan kuvitella. Esimiesvalta oli usein mielivaltaa ja erilaisia rangaistuksia jaettiin tiheästi.

Keväällä 1934 tapahtui Hämeenlinnassa sotilasmusiikin osalta suuri organisaatiomuutoksista johtuva ”vahdinvaihto”. Kaupungissa aikaisemmin vaikuttanut sissipataljoonan soittokunta siirrettiin Riihimäelle ja Tuusulassa vaikuttanut Hämeen Kenttätykistörykmentti 1 siirrettiin nimensä mukaisesti Hämeenlinnaan. Siitä alkoi nykyisen Panssarisoittokunnan yhtäjaksoinen Hämeenlinnan aika.

”Oli yleistä, että pikkukaupungin asukkaat ja varsinkin nuoriso, tunsivat ulkonäöltään vähintään passipoliisit, pirssiautoilijat ja armeijan soittajat.”

Kun sodan uhka lähestyi ja reservin ylimääräiset kertausharjoitukset syksyllä 1939 alkoivat, joutui soittokunnan henkilöstö soittamisen sijasta toimimaan varusmestareina, Hämeenlinnan ollessa huomattava reserviläisten kokoamiskeskus.

Sodan alkaessa joutuivat toiset soittajat väestönsuojelutehtäviin ja toiset ilmatorjuntakonekiväärimiehiksi. Ilmahälytyksiä Hämeenlinnassa oli talvisodan aikana runsaasti, mutta pommituksia vain kymmenkunta.

Sotasaaliiksi saatu tuuba on esillä Tykistömuseon näyttelyssä.

Wetterhoffin Kotiteollisuusopiston neljänteen kerrokseen oli rakennettu Yleisradion studio, josta lähetettiin kolme kertaa viikossa sotilasiltahartaus jossa Hämeen Kenttätykistörykmentti 1 soittokunta säesti virret. Sodan kestäessä tuli sankarihautajaisista soittokunnan uusi soittotoimintalaji. Sankarihautajaisia soitettiin Hämeenlinnan lisäksi myös lähipitäjissä.

Välirauhan aikana kaikki Suomen sotilassoittokunnat saivat uuden alistuksen. Niinpä Hämeen Kenttätykistörykmentti 1 soittokunta alistettiin Panssaripataljoonalle ja soittokunnan nimeksi tuli **Panssaripataljoonan soittokunta** ja sen sijoituspaikkana säilyi edelleen Hämeenlinna.

Vuonna 1952 perinteiset joukko-osastojen soittokunnat lakkautettiin ja tilalle perustettiin maavoimiin kuuluvia varuskuntasoittokuntia. Soittokunnista tuli varuskuntien päälliköiden alaisia erillisiä perusyksiköitä, jotka saivat nimensä varuskuntapaikkakunnan mukaan. Soittokunnan nimeksi tuli tuolloin **Hämeenlinnan Varuskuntasoittokunta**. Vuoden 1952 kesäolympialaisissa Hämeenlinnan varuskuntasoittokunta vastasi kisojen musiikista Hämeenlinnan Ahvenistolla suoritetuissa lajeissa sekä osallistui osana suureen sotilassoittokuntaan Helsingissä.

1960 –luvulla työolojen vakiinnuttua ja lisääntyvän vapaa-ajan vuoksi soittokunnan henkilöstö alkoi osallistua musiikkielämään myös kasarmien ulkopuolella. Sinfonia- ja tanssi orkesterit sekä erilaiset opetustyöt tulivat osaksi sotilassoittajien elämää. Myös soittotaito parani tätä kautta ja sotilassoittajat olivat kysytyjä muusikoita.

1990 oli jälleen vuorossa soittokuntia koskeva organisaatiomuutos sotilaspiirien lakkauttamisien yhteydessä. Hämeenlinnan varuskuntasoittokunta alistettiin Panssariprikaatille ja soittokunnan nimeksi tuli nykyinen **Panssarisoittokunta**.

Panssarisoittokunnan merkitys koko Hämeenlinnan seudulle ymmärrettiin viimeistään siinä vaiheessa kun 1990-luvun alun laman myötä sen lakkauttamista suunniteltiin. Soittokunnan merkitys koko Hämeenlinnan kulttuurielämälle katsottiin kuitenkin niin suureksi että sitä tukemaan perustettiin jopa säätiö. Lakkauttamisesta siis onneksi luovuttiin ja soittokunnan matka jatkuu...

90 -vuotisjuhlakonsertti Tampereella

Panssarisoittokunnan 90 -vuotisjuhlakonsertista saatiin nauttia Tampereella 16. päivä huhtikuuta. Konsertti järjestettiin Mieskuoro Laulajat ry:n Laulumajalla, jonne saapui väkeä salin täydeltä. Vastuun konsertin järjestämisestä olivat ottaneet Tampereen Reserviläiset. Soittokuntaa johti **Apulaiskapellimestari Kapteeni Ilkka Rekola**.

Yleisöä Laulumajalle konserttia kuuntelemaan tuli ennätysmäärä eli 160 henkeä.

Konsertissa kuultiin monia tuttuja ja vähän tuntemattomampiakin kappaleita ja tietysti myös marsseja. Kuten: Sillanpään marssilaulu, Parolan marssi, Jääkärien marssi ja Porilaisten marssi. Mutta myös kevyempää viihdemusiikkia kuten: Rauno Lehtisen On hetki ja Heikki Annalan upea valssi, Viimeinen tukkilainen jonka tulkitsi baritonitorvella baritonitorven kruunamaton kuningas, Luutnantti **Manu Uotila**. Itselleni jäi erityisesti mieleen **Musiikimajuri Raine Ampujan** johtama ja uudelleen sovittama vuoden 2006 euroviisuvoittaja Hard Rock Halleluja.

Luutnantti Manu Uotila

Konsertissa luovutettiin Tampereen Reserviläisten kultainen ansiomitali: musmaj **Raine Ampujalle** ja hopeiset ansiomitalit: kapt **Ilkka Rekolalle**, ylil **Vesa Perälälle**, ltn **Teemu Virtaselle** ja sah **Pekka Laurikalle**.

Konsertin päätteeksi saatiin vielä nauttia maittavasta monen ruokalajin illallisesta **The Colonel Jazz Quartetin** esiintyessä.

Musiikkimajuri Raine Ampuja

Soittokunnan uutena Kapellimestarina on aloittanut työnsä **Musiikkimajuri Pasi-Heikki Mikkola**, edellisen Kapellimestarin Musiikkimajuri Raine Ampujan siirryttyä Kaartin Soittokunnan päälliköksi. Panssarisoittokuntaan kuuluu tällä hetkellä 21 henkilöä.

Panssarisoittokunnan 90 v taipaleesta kertovaa näyttelyyn voi tutustua Hämeenlinnan Tykistömuseolla, museo on kesäaikaan auki päivittäin klo 10-18.

Tekstin historiaosuudessa on osittain lainattu Apulaiskapellimestari Ilkka Rekolan konserttikässäriä sekä Tykistömuseon näyttelyssä olevia historiatietoja.

Sirkka Ojala 2009